

Národní konference EMN Česká republika 2025

Integrace migrantů jako předpoklad pro soudržnou a bezpečnou společnost

Shrnutí konference

23. října 2025, Praha

Národní konference Evropské migrační sítě (EMN) se v roce 2025 zaměřila na téma integrace migrantů jako klíčového předpokladu soudržné a bezpečné společnosti. Cílem konference bylo otevřít odbornou i společenskou diskusi o dalším směřování integrační politiky České republiky v kontextu evropských trendů a současných výzev.

V úvodní části zaznělo, že první Koncepce integrace cizinců byla vládou schválena v roce 2000 a následně třikrát zásadně aktualizována. Česká republika tak již čtvrt století aktivně vytváří vlastní integrační politiku, která by měla být i nadále rozvíjena a posílena. Bylo zdůrazněno, že přístup k integraci se v čase proměňuje a je nutné nově formulovat společnou vizi, která propojí otázky migrace, integrace, bezpečnosti, ekonomického rozvoje a společenské soudržnosti. Přednášející se shodli, že kvalitní otevřená a realistická veřejná debata o migraci a integraci je nezbytná zejména pro posílení důvěry ve společnost a další rozvoj.

V mezinárodním panelu bylo uvedeno, že evropské země čelí často obdobným výzvám – nedostatku pracovní síly, tlaku na dostupnost bydlení i rostoucí diverzitě přicházejících osob. Diskutována byla potřeba vyvážit individuální odpovědnost migrantů s podporou, kterou jim poskytuje hostitelská společnost. Zaznělo, že dlouhodobá právní pobytová nejistota negativně ovlivňuje úspěšnost integračních procesů. Současně bylo zdůrazněno, že efektivní integrace vyžaduje strategické plánování, stabilní financování a koordinovanou spolupráci státních institucí, samospráv, neziskového sektoru a zaměstnavatelů.

Zahraniční zkušenosti poukázaly na rozdíly mezi modely integrace, které kladou důraz na pracovní uplatnění, a přístupy více orientovanými na sociální soudržnost. Zaznělo, že příliš restriktivní nebo administrativně náročné mechanismy mohou být kontraproduktivní, zatímco zapojení komunit, dobrovolnictví a aktivní role obcí a zaměstnavatelů se ukazují jako velmi efektivní nástroje integrace.

V části věnované českému kontextu bylo představeno hodnocení současné praxe. Bylo zmíněno, že Česká republika zaujímá v evropském srovnání středně restriktivní přístup, který kombinuje vzdělávací a motivační prvky s určitou mírou povinností pro nově příchozí cizince ze třetích zemí. Byla oceněna zásadní a více než patnáct let budovaná síť osmnácti krajských integračních center, činnost spolupracujících nestátních neziskových organizací a samospráv realizujících integrační projekty. Diskuse však upozornila i na přetrvávající nedostatky, a to zejména omezené zapojení dalších obcí, nedostatek interkulturních pracovníků a podfinancování některých oblastí sociálních služeb. V debatě o budoucnosti české integrační politiky zaznělo, že mezi hlavní výzvy patří především zneužívání agenturního zaměstnávání nekalými aktéry, vykořisťování pracovníků a potřeba legislativních úprav v této oblasti.

Účastníci se rovněž zabývali otázkou, zda by bylo vhodné přijmout samostatný zákon o integraci. Převládl názor, že flexibilní koncepční rámec, který umožňuje rychlejší reakci na měnící se podmínky, je v současné fázi vhodnějším řešením než zákonná úprava.

Závěrečná část konference potvrdila, že integrace představuje nedílnou součást bezpečnostní a společenské stability státu. Bylo zdůrazněno, že účinná integrační politika musí být založena na realistických očekáváních, prioritizaci, jasně vymezených rolích jednotlivých aktérů a odpovídající infrastruktuře. Zaznělo, že budoucí období bude pravděpodobně charakterizováno poklesem dostupných finančních zdrojů, a proto bude nutné usilovat o co nejefektivnější využívání existujících kapacit, posílení koordinace a prohlubování spolupráce na všech úrovních řízení.

Konference tak ukázala, že Česká republika vybudovala pevné a do značné míry i velmi úspěšné základy integrační politiky, avšak současně čelí novým výzvám, které vyžadují strategický, koordinovaný a dlouhodobě udržitelný přístup.